

Odniesienie się przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej do uwag do Ustawy o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami (nr projektu: UD 168)

Nazwa podmiotu zgłaszającego uwagi:

Minister ds. Polityki Senioralnej

Lp.	Dokument	Artykuł	Ustęp/ pkt/ lit/ tiret/ str.	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
1.	Ustawa	1	ust. 2		Na gruncie projektowanej regulacji nie została zdefiniowana „osoba z niepełnosprawnością”, co może prowadzić do niejednorodności definicyjnej, np. w obecnie obowiązującym systemie prawnym jest mowa o osobach niepełnosprawnych (m.in. w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych). Należy wyjaśnić i doprecyzować pojęcie „osoba z niepełnosprawnością”, szczególnie że w projekcie ustawy występuje równocześnie pojęcie „osoba niepełnosprawna” (np. w art. 11 ust. 6 pkt 2 projektu ustawy).	Uwaga uwzględniona. Wskazana kwestia została uzupełniona w treści ustawy.
2.	Ustawa	2	pkt 4 lit.		Nie jest jasne co oznacza „nieodpłatne wsparcie”, tj. czy chodzi wyłącznie o osoby, które nie świadczą wsparcia zawodowo czy również o opiekunów, którzy nie pobierają świadczeń w związku ze sprawowaniem opieki nad osobą z niepełnosprawnością.	Uwaga uwzględniona. Wskazana kwestia została uzupełniona oraz doprecyzowana w ramach uzasadnienia.

Lp.	Dokument	Artykuł	Ustęp/ pkt/ lit/ tiret/ str.	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
3.	Ustawa	4	Ust. 2		<p>Odnosząc się do ustaleń Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów w kwestii ew. objęcia bonem senioralnym osób po 65. roku życia, tj. po ustaniu asystencji, wskazuję:</p> <p>- Bon senioralny skierowany jest do osób wymagających wsparcia, których zstępni zobowiązani do opieki są aktywni zawodowo. Pod uwagę brane są również określone kryteria dochodowe. Brak pracującego zstępnego wyklucza dostęp do bonu.</p> <p>Bon senioralny nie może być łączony m.in. ze świadczeniem wspierającym. W związku z powyższym obejmie jedną z grup potrzebujących, co oznacza, że konieczne byłoby zaprojektowanie wsparcia dla innych osób po 65. roku życia, np. w zakresie rozszerzenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. Bez wprowadzenia takich rozwiązań należy rozważyć asystencję osobistą bez względu na wiek, szczególnie w obliczu potrzeb osób starszych w zakresie aktywizacji społeczno-zawodowej.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona.</p> <p>Z uwagi na to, że wsparcie osób z niepełnosprawnościami jest zadaniem powiatu, a osób w podeszłym wieku – gminy, oraz rozbieżność potrzeb w zakresie aktywizacji społeczno-zawodowej, projektowany system asystencji osobistej będzie niekompatybilny z potrzebami osób, których potrzeba wsparcia wynika z ograniczeń związanych z wiekiem.</p>
4.	Ustawa	5	Ust. 1		<p>Uwaga do aktualnej treści w brzmieniu: „Godziny asystencji osobistej sprawozdaje się za każdy miesiąc oraz rozlicza się w okresach kwartalnych.” - Konieczność</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>Zrezygnowano z rozliczeń kwartalnych na rzecz sprawozdawania comiesięcznego. Doprecyzowano również pozostałe kwestie dotyczące tego obowiązku.</p>

Lp.	Dokument	Artykuł	Ustęp/ pkt/ lit/ tiret/ str.	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
					doprecyzowania zapisu (komu/gdzie).	
5.	Ustawa	5	Ust. 3		Projektodawca nie wskazuje katalogu przyczyn/sytuacji, które mogą generować nie wykorzystane godziny asystencji i ich możliwości przeniesienia na kolejny miesiąc. Nie zostało wskazane przez projektodawcę co się dzieje z takimi godzinami, jeżeli mija okres na który została wydana decyzja i użytkownik nie wniósł o wydanie nowej decyzji. Projektodawca nie wypowiada się także w projektowanych normach prawnych jak należy rozliczyć czas pracy i wynagrodzenie asystenta osobistego, w takim przypadku (z uwzględnieniem różnych form dopuszczalnego zatrudnienia lub świadczenia usług).	Uwaga nieuwzględniona. W projekcie została usunięta umowa o pracę z asystentem, wprowadzając szczególny rodzaj umowy z asystentem. Wszystkie elementy określone w uwadze zostaną uregulowane w umowach między stronami.
6.	Ustawa	6	Ust. 3	Aktualna treść: „Zespół, ustala miesięczną liczbę godzin asystencji osobistej, oceniając rodzaj i intensywność potrzebnego wsparcia w wykonywaniu czynności, których osoba ta nie może wykonywać na równi z innymi osobami bez korzystania z asystencji osobistej, na podstawie: 1) formularza oceny	Zgodnie z art. 6 ust 3 prawo do asystencji i liczba godzin będą ustalane na podstawie: - obserwacji, - wywiadu bezpośredniego, - formularza oceny potrzeb w zakresie asystencji osobistej. Art. 8 ust. 1 wskazuje, że prawo do asystencji ustala się na podstawie oceny funkcjonowania osoby ubiegającej się o prawo do asystencji w oparciu o obserwację, wywiad bezpośredni oraz informacje	Uwaga uwzględniona. Wskazana kwestia została uzupełniona oraz doprecyzowana w treści ustawy, jak również w ramach uzasadnienia.

Lp.	Dokument	Artykuł	Ustęp/ pkt/ lit/ tiret/ str.	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
				<p>potrzeb w zakresie asystencji osobistej; obserwacji; 3) wywiadu bezpośredniego.”</p> <p>Proponowana treść:</p> <p>„Proponuje się uwzględnienie również formularza samooceny wśród elementów, na podstawie których Zespół ustala miesięczną liczbę godzin asystencji osobistej oraz dookreślenie czego dotyczy i na czym polega obserwacja.”</p>	<p>wskazane w formularzu samooceny, przy zastosowaniu formularza potrzeb w zakresie asystencji osobistej.</p> <p>Natomiast art. 7 ust. 6 odnosi się do formularza samooceny potrzeb w zakresie asystencji osobistej. Należy ujednolicić stosowane pojęcie w omawianym zakresie. Ponadto, projektodawca nie precyzuje co będzie zawierał formularz oceny potrzeb w zakresie asystencji osobistej, nie wskazuje także na czym będzie polegać obserwacja i co będzie jej przedmiotem (czy ograniczy się do obserwacji funkcjonowania danej osoby, czy uwzględniać będzie np. warunki mieszkaniowe i bariery architektoniczne). Nie wskazuje jaki zakres będzie obejmował wywiad bezpośredni. Projektodawca nie wskazuje jakimi kryteriami ma się kierować osoba przeprowadzająca obserwację czy wywiad. Należy wskazać, jakie obszary i dane będzie zawierał formularz oceny potrzeb w zakresie asystencji osobistej i na ile on będzie zbieżny z innymi dokumentami ustalającymi poziom potrzeby wsparcia. Przeanalizowania wymaga możliwość wykorzystania informacji zgromadzonych w związku z ustaleniem poziomu potrzeby</p>	

Lp.	Dokument	Artykuł	Ustęp/ pkt/ lit/ tiret/ str.	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
					wsparcia, by nie powielać tych samych procesów.	
7.	Ustawa	Art. 7	Ust. 2		Projektowana norma prawna nie przewiduje w jaki sposób osoba ubezwłasnowolniona powinna złożyć wniosek oraz sprzeciw, i w jakiej formie. Jeżeli osoba ubezwłasnowolniona nie jest w stanie samodzielnie kierować swoim postępowaniem to w jaki sposób może ona sama, bez odpowiedniego wsparcia, skutecznie złożyć sprzeciw.	Uwaga uwzględniona Podniesione kwestie zostały uzupełnione oraz doprecyzowane w treści ustawy.
8.	Ustawa	Art. 7	Ust. 3	Aktualna treść: „Wniosek składa się do Zespołu właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby z niepełnosprawnością, której dotyczy wniosek.” Proponowana treść: „3. Wniosek składa się do Zespołu właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby z niepełnosprawnością, której dotyczy wniosek, a w przypadku osób nieposiadających miejsca zamieszkania – do Zespołu właściwego ze względu na miejsce pobytu.	We wniosku o ustalenie prawa do asystencji osobistej została uwzględniona sytuacja nieposiadania miejsca zamieszkania, wówczas należy podać adres pobytu (art. 7 ust. 4 pkt 3 projektu ustawy). Taką ewentualność proponuje się również uwzględnić w brzmieniu art. 7 ust. 3 dotyczącego ustalania właściwości miejscowej Zespołu.	Uwaga uwzględniona. Wskazana kwestia została uzupełniona oraz doprecyzowana w treści ustawy.

Lp.	Dokument	Artykuł	Ustęp/ pkt/ lit/ tiret/ str.	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
9.	Ustawa	Art.7	Ust. 5		W katalogu danych przewidzianym w art. 7 ust. 5 projektu ustawy należałoby również przewidzieć czy osoba składająca wniosek, składa go jako opiekun prawny lub osoba stale wspierająca osobę z niepełnosprawnością.	Uwaga uwzględniona. Wskazana kwestia została uzupełniona oraz doprecyzowana w treści ustawy, jak również w ramach uzasadnienia. Dodano w katalogu przepis o podstawie upoważnienia do składania wniosku przez inną osobę niż użytkownik.
10.	Ustawa	art. 7	10		Należy zauważyć, że w art. 7 ust. 1 projektu ustawy zostały wymienione, oprócz osoby z niepełnosprawnością, również inne osoby uprawnione do złożenia wniosku o ustalenia prawa do asystencji osobistej. W związku z powyższym nie jest jasna intencja projektowanego przepisu – czy chodzi o to, że każda z osób wymienionych w art. 7 ust. 1 może zawnioskować do powiatu właściwego ze względu na miejsce swojego pobytu o pomoc dla osoby z niepełnosprawnością w złożeniu wniosku w jej miejscu pobytu czy raczej o to, że jedynie osoba z niepełnosprawnością (wówczas należy zmienić brzmienie art. 7 ust. 10 projektu ustawy) może zawnioskować o takie wsparcie.	Uwaga uwzględniona Podniesione kwestie zostały uzupełnione oraz doprecyzowane w treści ustawy.
11.	Ustawa	8	Ust. 4		Projekt ustawy powinien zostać uzupełniony o informację na temat zasad, na podstawie których osoby z niepełnosprawnościami lub osoby stale wspierające będą wybierane	Uwaga uwzględniona. Wskazane kwestie zostały doprecyzowane w zakresie kwalifikacji członków zespołów ds. ustalania prawa do asystencji osobistej.

Lp.	Dokument	Artykuł	Ustęp/ pkt/ lit/ tiret/ str.	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
					do składu Zespołu, jaka będzie ich rola przy wydawaniu decyzji, czy zadania realizowane przez te osoby będą odpłatne. Art. 8 ust. 16 pkt 1, który wskazuje na określenie w drodze rozporządzenia szczegółowego sposobu postępowania przy wydawaniu decyzji, kwalifikacje, sposób powoływania i odwoływania członków zespołów nie uwzględnia kwestii wyboru osób z niepełnosprawnościami do prac w Zespole.	Jednocześnie należy podkreślić, że praca w zespołach ds. ustalania prawa do asystencji osobistej w sposób oczywisty będzie miała charakter odpłatny.
12.	Ustawa	8	Ust. 15		W systemie teleinformatycznym asystencji osobistej odbywa się obsługa zarządzania asystencją osobistą (art. 13 ust. 1 projektu ustawy). O ile w zakresie wnioskowania o ustalenie prawa do asystencji osobistej zostały przewidziane rozwiązania w sytuacji trudności ze złożeniem wniosku za pomocą systemu teleinformatycznego, w tym w zakresie zapewnienia osobie z niepełnosprawnością dostępu do środków technicznych umożliwiających złożenie wniosku (art. 7 ust. 10 projektu ustawy), to nie przewidziano żadnych rozwiązań alternatywnych dla systemu teleinformatycznego asystencji osobistej. Projektowane rozwiązanie do	Uwaga częściowo uwzględniona. Dookreślono w ramach treści Ustawy wsparcie ze strony powiatów oraz ZUS w zakresie wnioskowania o ustalenie prawa do asystencji osobistej oraz zarządzania asystencją osobistą.

Lp.	Dokument	Artykuł	Ustęp/ pkt/ lit/ tiret/ str.	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
					obsługi zarządzania asystencją osobistą nie powinno wykluczać osób nie mających z jakiegokolwiek powodu możliwości obsługi systemu teleinformatycznego asystencji osobistej. Należy rozważyć uzupełnienie projektowanych norm prawnych w tym zakresie.	
13.	Ustawa	9	Ust. 2		Wątpliwości interpretacyjne może budzić również projektowany art. 9 ust. 2 w zakresie w jakim opiekun prawny osoby ubezwłasnowolnionej może wystąpić z wnioskiem o ponowne ustalenie prawa do asystencji osobistej w przypadku zmiany jego potrzeb za zgodą osoby ubezwłasnowolnionej. Nasuwa się pytanie, czy w przypadku braku zgody albo niemożności jej wyrażenia opiekun może z takim wnioskiem wystąpić samodzielnie. Jednocześnie przepis nie uwzględnia zgody przedstawiciela ustawowego małoletniego ani kuratora dla osoby częściowo ubezwłasnowolnionej, co wymaga dokonania odpowiedniego uzupełnienia.	Uwaga uwzględniona. Wskazana kwestia została uzupełniona oraz doprecyzowana w treści ustawy, jak również w ramach uzasadnienia.
14.	Ustawa	9	Ust. 2-3		Wymaga doprecyzowania, czy nowo wydana decyzja, o której mowa w art. 9 ust. 3 będzie wydawana maksymalnie na okres 4 lat (o którym mowa w art. 8 ust. 7 projektu ustawy). Ponadto, w kontekście art. 9 ust. 2 i	Uwaga nieuwzględniona. Wskazana w uwadze propozycja rozszerzenia jest wciąż analizowana, jednakże na tym etapie zmian w Ustawie nie została ona uznana za możliwą.

Lp.	Dokument	Artykuł	Ustęp/ pkt/ lit/ tiret/ str.	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
					<p>3, ponownej analizy wymaga sytuacja osób, które będą uprawnione do korzystania z asystencji osobistej po ukończeniu 65. roku życia do upływu okresu, na który została wydana decyzja (o czym mowa w art. 4 ust. 2 projektu ustawy). Czy w przypadku zmiany potrzeb takich osób ponowne wydanie decyzji będzie mogło wydłużyć okres prawa do asystencji osobistej.</p> <p>Zapisy dotyczące wystąpienia z wnioskiem o ponowne ustalenie prawa do asystencji osobistej powinny być analogiczne do określonych w art. 7 ust 1 i 2. Prawo do wystąpienia z wnioskiem o ponowne ustalenie prawa do asystencji powinny mieć te same osoby, jak w przypadku pierwszego wniosku.</p>	
15.	Ustawa	10	Ust. 1		<p>Należy zauważyć, że w art. 11 projektu ustawy jest mowa o tym, że użytkownik wraz z realizatorem wybierają asystenta osobistego. W świetle art. 10 ust. 1 nie jest jasne o jakiego realizatora chodzi skoro użytkownik albo wybiera realizatora albo tryb wskazany w art. 11. Wydaje się, że nastąpiła tu pomyłka w odwołaniu do trybu wskazanego w art. 14.</p> <p>Ponadto należałoby uwzględnić sposób dokonywania wyboru trybu</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>Wskazane kwestie zostały uzupełnione oraz doprecyzowane w treści ustawy.</p>

Lp.	Dokument	Artykuł	Ustęp/ pkt/ lit/ tiret/ str.	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
					realizacji asystencji osobistej przez osoby niepełnoletnie lub ubezwłasnowolnione, np. jak ma to miejsce w art. 11 ust. 5 projektu ustawy. Ponadto nie każda osoba z niepełnosprawnościami, która nie jest niepełnoletnia lub ubezwłasnowolniona, będzie w stanie bez wsparcia innych osób zdecydować o sposobie wyboru asystenta z uwzględnieniem wszystkich obowiązków związanych np. z wyborem określonego trybu realizacji asystencji osobistej (art. 11 i art. 14). Dlatego też proponujemy rozważenie wprowadzenia wsparcia informacyjnego, świadczonego np. przez ZUS lub wojewodów, w zakresie wyboru trybu wyboru asystenta osobistego. Brak takiego wsparcia może prowadzić do wyboru trybu wskazanego w art. 14 bez pełnej świadomości skali obowiązków, które są nakładane na użytkownika i sankcji związanych z ich niewypełnieniem. W konsekwencji może to prowadzić do utraty prawa do asystenta osobistego w związku z niemożnością lub niezdolnością do wypełnienia obowiązków wskazanych w art. 14.	
16.	Ustawa	11	Ust. 5	Aktualna treść: „W przypadku użytkownika	Doprecyzowanie procesu decyzyjnego osób	Uwaga uwzględniona.

Lp.	Dokument	Artykuł	Ustęp/ pkt/ lit/ tiret/ str.	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
				<p>niepełnoletniego lub ubezwłasnowolnionego, wyboru asystenta osobistego dokonuje użytkownik, za zgodą przedstawiciela ustawowego, osoby pełniącej funkcję rodziny zastępczej wobec niepełnoletniego, osoby prowadzącej rodzinny dom dziecka, w którym niepełnoletni przebywa lub dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, w której niepełnoletni przebywa.”</p> <p>Proponowana treść: „W przypadku użytkownika niepełnoletniego lub ubezwłasnowolnionego, wyboru asystenta osobistego dokonuje użytkownik (np. z uwzględnieniem możliwości świadomego decydowania), za zgodą przedstawiciela ustawowego, osoby pełniącej funkcję rodziny zastępczej wobec niepełnoletniego, osoby prowadzącej rodzinny dom dziecka, w którym niepełnoletni przebywa lub dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej</p>	ubezwłasnowolnionych, uwzględnienie ich możliwości świadomego, samodzielnego decydowania.	Wskazana kwestia została doprecyzowana w treści ustawy, jak również w ramach uzasadnienia.

Lp.	Dokument	Artykuł	Ustęp/ pkt/ lit/ tiret/ str.	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
				typu rodzinnego, w której niepełnoletni przebywa.”		
17.	Ustawa	11	Ust. 9		Należy dookreślić podział zadań pomiędzy różnych asystentów osobistych, w szczególności kiedy dopuszcza się korzystania z ich wsparcia w tym samym miejscu i czasie (analogicznie jak ma to miejsce w art. 23) oraz wskazanie na przesłanki kiedy takie wsparcie może być realizowane. Skoro użytkownik ma prawo korzystać ze wsparcia więcej niż jednego asystenta osobistego jednocześnie, w tym samym czasie i miejscu (art. 11 ust. 9 projektu ustawy) – to należy przeanalizować czy asystenci osobiści powinni mieć dostęp m.in. do ustalonych dla danego użytkownika zakresu czynności i działań świadczonych przez nich. Należy rozważyć czy zasadnym jest aby np. dwóch lub więcej asystentów osobistych wspierało użytkownika w tym samym czasie i miejscu zawsze, czy jedynie przy czynnościach, które powinny być dokonane przy wsparciu 2 lub większej liczby asystentów osobistych.	Uwaga częściowo uwzględniona. Podział zadań między różnych asystentów osobistych będzie zawarty w sposób oczywisty w ramach indywidualnych kontraktów oraz umów Wskazane kwestie zostały doprecyzowane w ramach uzasadnienia.
18.	Ustawa	13			Należy poddać ponownej analizie powinny zostać poddane projektowane normy prawne z perspektywy osób wykluczonych	Uwaga częściowo uwzględniona. Wskazane kwestie zostały uzupełnione oraz doprecyzowane w treści ustawy.

Lp.	Dokument	Artykuł	Ustęp/ pkt/ lit/ tiret/ str.	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
					<p>cyfrowo. W szczególności normy prawne dotyczące obowiązków leżących na użytkowniku (osobie z niepełnosprawnością) w związku z zatrudnieniem przez niego asystenta osobistego.</p> <p>Ustawa, w art. 7 ust. 10, przewiduje możliwość pomocy powiatu w poprawnym złożeniu wniosku i załączników osobie z niepełnosprawnościami w miejscu jej pobytu, w tym także dostęp do środków technicznych umożliwiających złożenie wniosku i załączników. Oznacza to, że projektodawca jest świadomy faktu że część osób z niepełnosprawnościami nie posiada odpowiednich kompetencji lub narzędzi (dostęp do komputera internetu, narzędzi uwierzytelnienia etc.) aby złożyć wniosek. W tym kontekście niezrozumiałe jest nakładanie dodatkowych obowiązków na użytkowników związanych z obsługą systemu teleinformatycznego, które warunkują możliwość skorzystania z asystencji osobistej. Prowadzić to będzie do nierównego traktowania potencjalnych użytkowników asystencji osobistej, w szczególności tych wykluczonych cyfrowo z różnych powodów.</p>	

Lp.	Dokument	Artykuł	Ustęp/ pkt/ lit/ tiret/ str.	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
19.	Ustawa	14	Ust. 3		Zapis jest niespójny z art. 33 pkt 2, który wskazuje że Zakład Ubezpieczeń Społecznych przekazuje środki na asystencję osobistą na wydzielony rachunek bankowy użytkownika w przypadku użytkownika samodzielnie zatrudniającego asystenta osobistego. Należy uspoźnić zapisy.	Uwaga uwzględniona. Treść wskazanych artykułów została ujednolicona. Wskazana kwestia została ujednolicona pomiędzy artykułami ustawy, jak również w ramach uzasadnienia. Użytkownik samodzielnie zatrudniający asystenta – pieniądze są kierowane na wydzielony rachunek użytkownika; jeżeli realizatorem jest powiat lub NGO - pieniądze są kierowane na rachunek realizatora
20.	Ustawa	14	Ust. 10		Użytkownik samodzielnie zatrudniający asystenta osobistego może zapewnić szkolenie ogólne dla asystentów osobistych, szkolenie z pierwszej pomocy oraz przeszkolenie z ewakuacji osób z niepełnosprawnościami dla asystentów osobistych, co oznacza, że powyższe nie jest jego obowiązkiem. W sytuacji, w której nie zapewnia ww. szkoleń, kto zapewnia te szkolenia dla asystenta osobistego zatrudnionego przez użytkownika, gdyż odbycie tego typu szkoleń jest warunkiem świadczenia asystencji osobistej wynikającym z art. 16 ust. 2 pkt 6-8? Ponadto nie jest jasne co oznacza wybór realizacji tych działań przez innego realizatora niż powiat. Na jakiej podstawie realizator inny niż powiat będzie realizował te szkolenia? Czy w przypadku zapewnienia tego	Uwaga uwzględniona. Wskazane kwestie zostały uzupełnione oraz doprecyzowane w treści ustawy, jak również w ramach uzasadnienia. Zapewnienie szkoleń ogólnych może się odbywać przez każdego realizatora. Użytkownik ani asystent osobisty nie ponoszą kosztów szkoleń.

Lp.	Dokument	Artykuł	Ustęp/ pkt/ lit/ tiret/ str.	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
					typu szkoleń, ich koszty ponosić będzie użytkownik?	
21.	Ustawa	16	Ust. 3		Należy rozważyć wskazanie ogólnych ram takiego instruktażu. Pozwoli to na ograniczenie ryzyka świadczenia wsparcia przez asystenta w związku z nieprzekazaniem mu informacji na temat np. problemów zdrowotnych, potrzeb w zakresie wsparcia w poruszaniu się, czy przeciwdziałaniu (właściwemu dla sytuacji konkretnej osoby z niepełnosprawnościami) urazom.	Uwaga uwzględniona. Wskazane kwestie zostały uzupełnione oraz doprecyzowane w treści ustawy.
22.	Ustawa	16	Ust. 5		Zgodnie z ustawą z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks Pracy (art. 129 § 1) czas pracy nie może przekraczać 8 godzin na dobę i przeciętnie 40 godzin w przeciętnie pięciodniowym tygodniu pracy w przyjętym okresie rozliczeniowym nie przekraczającym 4 miesięcy. Miesięczny wymiar czasu pracy to około 160-190 h. Zatem jeśli asystent osobisty zostanie zatrudniony na podstawie umowy o pracę (art. 11 ust. 8 pkt 1 projektu ustawy) to w kontekście projektowanej normy prawnej powstaje pytanie o miesięczny wymiar pracy z ustawy Kodeks Pracy. Świadczenie asystencji osobistej przez jednego asystenta osobistego w maksymalnej ilości godzin,	Uwaga częściowo uwzględniona. Umowa z asystentem nie będzie stanowiła umowy o pracę.

Lp.	Dokument	Artykuł	Ustęp/ pkt/ lit/ tiret/ str.	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
					przewidzianych w projektowanej normie prawnej, spowodowałoby pracę przez 7 dni w tygodniu po ponad 9 h dziennie - co może mieć wpływ na jakość świadczonych usług.	
23.	Ustawa	16	Ust. 6	Stawka godzinowa asystenta osobistego wynosi nie więcej niż 65 złotych (należy uzupełnić czy to brutto czy w raz z kosztami dla zatrudniającego).	Konieczność doprecyzowania zapisu.	Uwaga uwzględniona. Wskazana kwestia została uzupełniona oraz doprecyzowana w treści ustawy, jak również w ramach uzasadnienia.
24.	Ustawa	16	Ust. 10		Należy doprecyzować sposób ustalania stawki, który powinien być przejrzysty i możliwie zobiektywizowany.	Uwaga uwzględniona. Przepis został przeredagowany.
25.	Ustawa	19	Ust. 2		W jaki sposób będzie weryfikowane czy użytkownik nie żąda udziału asystenta osobistego w czynnościach niegodnych z prawem? Czy zostanie przewidziana możliwość zgłoszenia przez asystenta osobistego takich sytuacji i możliwość jego ochrony?	Uwaga uwzględniona. Wskazany przepis został wykreślony z racji, że obowiązują w tym względzie ogólne przepisy prawa.
26.	Ustawa	21	Ust. 5-6		Wyjaśnienia wymaga z jakiego źródła dyrektor aresztu lub zakładu karnego lub kierownik Krajowego Ośrodka Zapobiegania Zachowaniom Dysocjalnym będzie dysponował informacjami o tym, że	Uwaga nieuwzględniona. Ta informacja może pochodzić z wywiadu z aresztowanym/umieszczonym w placówce w ramach ogólnego wywiadu.- nie mamy na to pomysłu – w ustawie też mamy do tego komentarz.

Lp.	Dokument	Artykuł	Ustęp/ pkt/ lit/ tiret/ str.	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
					użytkownik ma przyznanego asystenta osobistego. Ponadto wydaje się, że projektowane nowym prawne należy uzupełnić o wskazanie konsekwencji niezrealizowania obowiązku.	
27.	Ustawa	22	Ust. 2 pkt 1		Zapis ten może prowadzić do nierównego traktowania osób w wieku 13-18 lat, które realizują obowiązek szkolny lub obowiązek nauki w placówce oświatowej, względem osób, które ten obowiązek realizują w miejscu zamieszkania. Ponadto, biorąc pod uwagę wymiar asystencji dla tej grupy osób, tj. 30-80 godzin miesięcznie, zmniejszenie go o połowę prowadzić będzie do sytuacji, w której wsparcie będzie niewystarczające dla celów przyświecających ustawie. Taki wymiar wsparcia może także nie pozwalać rodzicom lub opiekunom prawnym na podjęcie zatrudnienia. Przykładowo, 15-40 godzin asystencji w miesiącu, może być wykorzystana jedynie na czas podróży do i ze szkoły, nie pozostawiając możliwości skorzystania z asystenta osobistego w przypadku uczestnictwa np. w zajęciach sportowych lub kulturalnych. Taki wymiar asystencji nie pozwoli też na organizację czasu wolnego osoby z	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>Wskazana kwestia podlega aktualnie analizie i została doprecyzowana w ramach treści ustawy oraz uzasadnienia. Jednocześnie zapewniamy, że intencją ustawodawcy nie jest obniżanie o połowę godzin asystencji dla osób poniżej 18 roku życia w sytuacji realizowania obowiązku szkolnego w placówce edukacyjnej – zgadzamy się z MPS, że w tej sytuacji wsparcie będzie niewystarczające do realizacji celów przyświecających ustawie.</p>

Lp.	Dokument	Artykuł	Ustęp/ pkt/ lit/ tiret/ str.	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
					niepełnosprawnością pomiędzy zakończeniem lekcji w placówce oświatowej, a powrotem rodziców z pracy.	
28.	Ustawa	23			Należy rozważyć rozszerzenie form wsparcia o kluby lub centra integracji społecznej.	Uwaga uwzględniona.
29.	Ustawa	23	Ust. 1 pkt 2		Należy zdefiniować czym jest zatrudnienie wspomagane.	Uwaga uwzględniona. Objaśnienie w słowniczku pojęć.
30.	Ustawa	25			Artykuł należałoby uzupełnić o sankcje związane z niedokonywaniem zapłaty, przez użytkownika, asystentowi osobistemu w przypadku użytkownika zatrudniającego asystenta osobistego samodzielnie. Art. 33 pkt 2 wskazuje, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych przekazuje środki na asystencję osobistą na wydzielony rachunek bankowy użytkownika w przypadku użytkownika samodzielnie zatrudniającego asystenta osobistego.	Uwaga uwzględniona. Wskazana kwestia została uzupełniona oraz doprecyzowana w treści ustawy, jak również w ramach uzasadnienia.
31.	Ustawa	26	Ust. 2 pkt 6		Nie jest jasne w jaki sposób będzie weryfikowane spełnienie warunku dotyczącego możliwości zaangażowania co najmniej 3 osób spełniających kryteria dla asystentów osobistych.	Uwaga nieuwzględniona. Realizator wskazuje spełnienie tego wymogu w oświadczeniu- nie ma potrzeby dodatkowego regulowania tego zagadnienia w ustawie.

Lp.	Dokument	Artykuł	Ustęp/ pkt/ lit/ tiret/ str.	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
32.	Ustawa	26	Ust. 3 pkt 4		Art. 29 ust. 1 wskazuje, że realizator zapewnia szkolenie ogólne dla asystentów osobistych, szkolenie z pierwszej pomocy oraz przeszkolenie z ewakuacji osób z niepełnosprawnościami dla asystentów osobistych. Ponadto, art. 31 projektu ustawy, wskazuje, że to powiat zapewnia te trzy typy szkoleń. Czy w tych artykułach mowa jest o tych samych szkoleniach? Jeżeli tak, to należy ujednolicić zapisy, w szczególności w zakresie rozumienia sformułowań: „prowadzi szkolenie”, „organizuje szkolenie”, „zapewnia szkolenie”, tak aby z nich jednoznacznie wynikały obowiązki dla realizatora oraz powiatu w tym sfinansowanie szkoleń.	Uwaga uwzględniona. Wykreślono w tym zakresie zadania powiatu (pozostawiając zadania realizatora, którym również może być powiat).
33.	Ustawa	26	Ust. 3 pkt 6		Projektowane normy prawne należy uzupełnić o rozwiązania dotyczące mediacji (w jakich sytuacjach, jak należy zgłosić się, czy dotyczy to także osób, o których mowa w art. 14 ust. 6 projektu ustawy).	Uwaga nieuwzględniona. Ustawa nie ma zadania definiować instytucji mediacji, tylko wskazywać jako formę rozwiązywania konfliktów. Podobne wskazanie, bez definiowania zagadnienia są w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
34.	Ustawa	26	Ust. 4		Zapis jest niejasny, gdyż art. 30 ust 3 wskazuje na zadania powiatu, tj. powiat może zapewnić asystencję osobistą poprzez zlecenie realizowania asystencji osobistej podmiotom, o których mowa w art.	Uwaga uwzględniona. Wskazana kwestia została uzupełniona oraz doprecyzowana w treści ustawy, jak również w ramach uzasadnienia.

Lp.	Dokument	Artykuł	Ustęp/ pkt/ lit/ tiret/ str.	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
					26 ust. 1 pkt 2. Natomiast art. 26 ust. 1 pkt 2 wskazuje, że asystencje osobistą mogą organizować i realizować podmioty wpisane do Rejestru Realizatorów Asystencji Osobistej, prowadzonego przez wojewodę. Czy intencją ustawodawcy było wskazanie, że realizator nie może powierzyć realizacji asystencji innym podmiotom, poza tymi które zostały wskazane do Rejestru? Jeżeli tak, to zapis wskazany w omawianym artykule należałoby uprościć.	Realizator nie może powierzyć wykonania asystencji osobistej osobie prawnej, która nie uzyskała wpisu do Rejestru realizatorów.
35.	Ustawa	26	Ust. 5		Projektowana norma prawna ma wejść w życie z dniem 1 stycznia 2026 r. W jaki sposób powinien obliczyć przychody podmiot rozpoczynający działalność w pierwszym roku lub chcący rozpocząć działalność w kolejnych latach. Należy rozważyć uzupełnienie norm prawnych.	Uwaga uwzględniona. Wskazana kwestia została doprecyzowana w treści ustawy.
36.	Ustawa	27	Ust. 1		Należy doprecyzować do którego wojewody podmiot ubiegający się o wpis do rejestru powinien złożyć wnioski, czy ma to być np. wojewoda właściwy dla siedziby podmiotu czy dla miejsca prowadzonej działalności.	Uwaga uwzględniona. Wskazano siedzibę podmiotu.
37.	Ustawa	27	Ust. 9 pkt 2		Należy sprawdzić poprawność odwołania do art. 32 ust. 1 pkt 4.	Uwaga uwzględniona.

Lp.	Dokument	Artykuł	Ustęp/ pkt/ lit/ tiret/ str.	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
					Artykuł ten wskazuje, że Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych nadzoruje wykonywanie przez realizatorów i powiaty zadań określonych ustawą. Jednocześnie art. 32 ust 4 wskazuje, że do tego nadzoru stosuje się przepis 6c ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych – jednakże ten przepis odnosi się do nadzoru Pełnomocnika nad orzekaniem o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności.	Wskazana kwestia została uzupełniona oraz doprecyzowana w treści ustawy.
38.	Ustawa	28	Ust. 3 pkt 1		Nie jest jasne do czego odnosi się „lub korzystanie z asystencji osobistej”.	Uwaga uwzględniona. Przepis przeredagowano.
39.	Ustawa	38	Ust. 2		Czy weryfikacja wymogów, które zostały określone w art. 16 ust. 2 pkt 2-5, będzie dokonywana jedynie na podstawie oświadczenia określonego w art. 36 ust. 3, czy też przewidywane jest wykorzystanie przez wojewodę odpowiednich rejestrów w celu weryfikacji prawdziwości oświadczenia? Jeżeli planowana jest taka dodatkowa weryfikacja, wówczas powinna zostać ona wskazana w ustawie.	Uwaga uwzględniona. Wskazana kwestia została uzupełniona oraz doprecyzowana w treści ustawy, jak również w ramach uzasadnienia.

Lp.	Dokument	Artykuł	Ustęp/ pkt/ lit/ tiret/ str.	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
40.	Ustawa	39	Ust. 2		Czy informacja będzie przekazywana jednocześnie na wszystkie trzy adresy wskazane we wniosku? Jaki jest wówczas cel określania adresu do korespondencji (art. 36 ust. 1 pkt 6)? Czy ta korespondencja będzie odbywała się papierowo (pomimo, że wniosek będzie składany elektronicznie) i jednocześnie elektronicznie? Należy doprecyzować zapis.	Uwaga uwzględniona. Przepis przeredagowano.
41.	Uzasadnienie OSR		Str. 42		Aktualne brzmienie: „Podobnie w edycji konkursu na 2025 r. łączna wartość złożonych wniosków opiewała na kwotę 1 776 302 462,19 zł i przekraczała dostępny budżet, wynoszący 1 000 488 000,00 zł. W związku z powyższym, dokonano stosownego pomniejszenia wartości wniosków o 775 888 915,48 zł, tj. do 56,32 % wnioskowanej kwoty jednolicie dla każdego z województw.” Proponowane brzmienie: „Podobnie w edycji konkursu na 2025 r. łączna wartość złożonych wniosków opiewała na kwotę 1 776,3mln zł i przekraczała dostępny budżet, wynoszący 1 000,5 mln zł. W związku z powyższym, dokonano stosownego pomniejszenia wartości wniosków o 775,9 mln zł, tj. do 56,32 % wnioskowanej kwoty jednolicie dla każdego z województw.”	Uwaga uwzględniona. Uzasadnienie oraz OSR zostały przeredagowane wg proponowanego brzmienia.

Lp.	Dokument	Artykuł	Ustęp/ pkt/ lit/ tiret/ str.	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
					Uwaga: Proponujemy zastosowanie zapisów kwot w zaokrągleniu do mln zł, jak ma to miejsce w pozostałych akapitach.	
42.	Uzasadnienie OSR		Str. 64		Aktualne brzmienie: „Akapit rozpoczynający się od zdania: „Jednocześnie kobiety w Polsce są wciąż zdecydowanie mniej aktywne zawodowo niż mężczyźni. (...)”. Uwaga: W akapicie przywołuje się dane z III i IV kw. 2023 r. Należy ujednolicić okres którego dotyczą dane oraz zastosować aktualne dane. Obecnie W ramach Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności dostępne są dane za III kw. 2024 r.	Uwaga uwzględniona. Uzasadnienie oraz OSR zostały przeredagowane zgodnie z sugestią.
43.	OSR		Str. 3		Aktualne brzmienie: „Dostępne informacje wskazują, że możliwość korzystania z asystencji osobistej wywiera istotny wpływ na życie osób z niepełnosprawnościami.” Uwaga: Należy wskazać źródło tych informacji.	Uwaga uwzględniona. OSR została uzupełniona zgodnie z sugestią.
44.	OSR		Pkt 4		Podmioty na które oddziałuje projekt.- Należy doprecyzować źródło danych. Wskazując na dane własne należy określić sposób oszacowania wielkości danej grupy oraz jaki typ informacji został uwzględniony w tym szacunku. W przypadku danych	Uwaga uwzględniona. Źródła danych zostały uzupełnione oraz doprecyzowane w OSR.

Lp.	Dokument	Artykuł	Ustęp/ pkt/ lit/ tiret/ str.	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
					<p>administracyjnych, należy wskazać źródło tych danych, np. GUS, ZUS etc.</p> <p>Na stronie 7 OSR wskazano, że w 2023 r. usługi asystenckie świadczyło 30 tys. osób. Ponadto projektodawca wskazuje, że w 2024 r. szacowana liczba asystentów wyniesie 45 tys. osób. Biorąc pod uwagę wymogi wskazane w projekcie ustawy dla asystenta osobistego (art. 11 ust. 6 pkt 2), tj. kandydaci na asystenta, proponowani użytkownikowi przez realizatora, powinni mieć co najmniej 6-miesięczne udokumentowane doświadczenie w udzielaniu bezpośredniego wsparcia osobom niepełnosprawnym, należy wskazać sposób określenia populacji asystentów osobistych, na których będzie oddziaływała ustawa.</p>	
45.	OSR		Pkt. 4 (str. 12)		<p>Aktualne brzmienie: „Podmioty na które oddziałuje projekt. Organizacje pozarządowe i spółdzielnie socjalne (po uzyskaniu wpisu do rejestru prowadzonego przez Wojewodę). Wielkość: 500.”</p> <p>Uwaga: Na stronie 3 OSR wskazano liczbę organizacji pozarządowych uczestniczących w Programie Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością. Z przytoczonych informacji wynika, że</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>Uzupełniono uzasadnienie wz. wyższych szacunków udziału organizacji pozarządowych oraz spółdzielni socjalnych w stosunku do asystencji projektowej.</p>

Lp.	Dokument	Artykuł	Ustęp/ pkt/ lit/ tiret/ str.	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
					w 2024 r. realizatorami Programu było 205 organizacji, zaś w 2025 r. będzie to około 250 podmiotów. Należy uzupełnić sposób oszacowania tej wielkości w kontekście przytoczonych danych z realizacji Programu.	